

آنتریکنی ترجمه رضایعقوبی

تاریخ فلسفه غرب

۳

پیدایش فلسفه جدید

بنگاه ترجمه و نشر
کتاب پارسه

سرشناسه: آنتونی کنی، ۱۹۳۱ م. - Kenny, Anthony
عنوان و نام پدیدآور: تاریخ فلسفه غرب (پیدایش فلسفه جدید) / آنتونی کنی / رضا یعقوبی
مشخصات نشر: تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ج ۳

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۵۳-۳۹۸-۲

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۲۵۳-۳۷۵-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: A new history of Western Philosophy

مندرجات: ج ۳. پیدایش فلسفه جدید

موضوع: فلسفه -- تاریخ

ناشر: مؤسسه افزوده: یعقوبی، رضا، ۱۳۶۷ اسفند، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ت ۲ ک ۹ / B ۷۲

رده‌بندی دیویی: ۱۹۰

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۰۶۵۵۵

■ تاریخ فلسفه غرب (پیدایش فلسفه جدید)

آنتونی کنی ترجمه رضا یعقوبی

آماده‌سازی و تولید: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه

طراحی گرافیک: پرویز بیانی

نوبت و شمارگان: چاپ اول ۱۳۹۸، ۱۱۰۰ نسخه

همه حقوق چاپ و نشر برای بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه محفوظ است.

هرگونه اقتباس از این اثر، منوط به دریافت اجازه کتبی از ناشر است.

بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان شهدای ژاندارمری شرقی، پلاک ۷۴.

طبقه سوم، تلفن، ۶۶۴۷۷۴۰۵

www.parsehbook.com / info@parsehbook.com

@ketabeparseh

فهرست

۱۳	مقدمه
۱۹	۱. فلسفه قرن شانزدهم
۱۹	انسان گرایی و اصلاح
۲۴	گناه، فیض و اختیار
۲۷	مرجعیت و وجدان
۳۰	انحطاط منطق
۳۳	شکاکیت، مقدس و نامقدس
۳۷	فلسفه ضد اصلاحات
۴۱	جوردانو برونو
۴۴	گالیله
۴۷	بیکن
۵۹	۲. از دکارت تا برکلی
۵۹	دکارت
۶۹	هابز
۷۶	افلاطونیان کمبریج
۷۹	لاک

۸۴	پاسکال
۸۹	مالبرانش
۹۴	اسپینوزا
۱۰۴	لایبنیتس
۱۱۱	برکلی
۱۱۹	۳. از بهیم تا هگل
۱۱۹	یوم
۱۲۶	اسیت و رید
۱۳۱	جنبش روش‌اندازی
۱۳۶	روسو
۱۳۸	ولف و لسینگ
۱۴۳	کانت
۱۵۴	فیخته و شلینگ
۱۵۸	هگل
۱۶۵	۴. معرفت‌شناسی
۱۶۵	شکاکیت مونتینی
۱۶۸	پاسخ دکارت
۱۷۱	آگاهی دکارتی
۱۷۸	تجربه‌گرایی هابز
۱۸۳	تصورهای لاک
۱۹۰	مراتب معرفت از نگاه اسپینوزا
۱۹۶	معرفت‌شناسی لایبنیتس
۲۰۱	کیفیات و تصورها از نگاه برکلی
۲۰۶	تصورات و تأثرات از نگاه هیوم
۲۱۳	گزاره‌های ترکیبی پیشینی کانت
۲۱۸	واقع‌گرایی در مقابل ایده‌آلیسم
۲۲۱	معرفت‌شناسی ایده‌آلیستی
۲۲۵	۵. فیزیک

۲۲۵	فلسفه طبیعی
۲۲۹	فیزیک دکارتی
۲۳۳	اتمیسیم گاسندی
۲۳۵	نیوتن
۲۳۶	هزارتوی مسئله پیوستگی
۲۳۹	جدلی الطرفین های کانت

۲۴۳	۶. مابعدالطبیعه
۲۴۳	مابعدالطبیعه سوارز
۲۴۷	حقیقی ازلی از نگاه دکارت
۲۵۱	سه مفهوم جوهر
۲۵۵	جوهر بروری و ماده
۲۵۹	مجال ادن و مکان
۲۶۴	ایده آلیسم برکلی
۲۷۱	علیت از نگاه هیر
۲۷۵	پاسخ کانت

۲۸۱	۷. نفس و ذهن
۲۸۱	ذهن از نگاه دکارت
۲۸۷	دو گانه انگاری و نارضایتی هایش
۲۹۰	جبر گرایی، اختیار و سازگار گرایی
۲۹۶	هویت شخصی از نگاه لاک
۳۰۱	نفس به عنوان تصور جسم در فلسفه اسپینوزا
۳۰۵	مونا دشناسی لایبنیتس
۳۱۰	روح و خویشتن از نگاه برکلی و هیوم
۳۱۷	ساختار ذهن از نگاه کانت

۳۲۵	۸. اخلاق
۳۲۶	توجیه گری اخلاقی
۳۳۱	عرفان و رواقی گری
۳۳۴	پاسکال در مقابل یسوعیان

۳۳۹	نظام اخلاقی اسپینوزا
۳۴۴	عقل، عاطفه و فضیلت از نگاه هیوم
۳۴۷	اخلاق، تکلیف و قانون از نگاه کانت
۳۵۳	نظریه اخلاقی هگل
۳۵۹	۹. فلسفه سیاسی
۳۵۹	شهریار ماکیاولی
۳۶۲	آدم شهرور
۳۶۹	جنگ، عادلانه و ناعادلانه
۳۷۲	قدرت مطلق، ج. و مرج. از نگاه هابز
۳۷۹	جبرگرای سیاسی اسپینوزا
۳۸۱	دولت مدنی از نگاه لاک
۳۸۵	قانون از نگاه مونتسکیو
۳۸۷	روسو و اراده عمومی
۳۹۳	دولت - شهر از نگاه هگل
۳۹۷	۱۰. خدا
۳۹۷	علم مطلق الهی و اختیار از نگاه مولینا
۴۰۰	الهیات عقلی دکارت
۴۰۳	خدا از نگاه پاسکال و اسپینوزا
۴۰۸	خوش بینی لایب نیتس
۴۱۲	خدای برکلی
۴۱۵	دین از نگاه هیوم
۴۲۱	دیالکتیک الهیاتی کانت
۴۲۸	مطلق هگل
۴۳۳	وقایع نگاری
۴۳۵	فهرست اختصارات
۴۳۹	کتاب شناسی
۴۵۱	واژه نامه
۴۵۵	نمایه

مقدمه

این سومین جلد از طرح تاریخ فلسفه چهار جلدی است که سیر فلسفه از آغاز تا امروز را در بر دارد. جلد اول فلسفه سده‌های اولیه فلسفه در یونان باستان و روم را توصیف کرد. جلد دوم، فلسفه قرون وسطی، ماجرا را از تغییر دین آگوستین تا رنسانس انسان‌گرا پی گرفت. مجلد حاضر سده‌های هجدهم و نوزدهم را از آغاز قرن شانزدهم تا آغاز قرن نوزدهم روایت می‌کند. جلد آخر هم برای روایت تاریخ فلسفه از زمان کارل مارکس و جان استوارت میل تا امروز در نظر گرفته شده است.

جلد حاضر همان ساختار دو جلد قبلی را دارد. در فصول اول بررسی تاریخی فیلسوفان آن دوره را آورده‌ام. در مابقی فصل‌ها هم به شکل موضوعی، حرکت آن‌ها را در بحث از موضوعات فلسفی خاصی که اهمیت همیشگی دارند ارائه کرده‌ام. برخی مخاطبان اصولاً به این خاطر تاریخ فلسفه می‌خوانند که وضع جوامع و درمان گذشته را روشن می‌کنند. سایر مخاطبان افکار فلاسفه بزرگ فقید را می‌خوانند تا پژوهش در موضوعات فلسفی حاضر برایشان واضح‌تر شود. امیدوارم با فراهم کردن این کتاب، نیاز هر دو دسته از مخاطبان را برآورده کرده باشم. مخاطبانی که بیشتر به تاریخ علاقه دارند، می‌توانند بر بررسی تاریخی متمرکز شوند و هر جا لازم بود برای تقویت بیشتر به بخش موضوعی رجوع کنند. مخاطبانی هم که علاقه اصلی‌شان

فلسفه است، بیشتر بر بخش‌های موضوعی کتاب تمرکز خواهند کرد و برای قرار دادن مسائل خاص در موقعیت خودشان به بخش تاریخی مراجعه می‌کنند.

مخاطبان این کتاب در درجه اول، دانشجویان سال دوم یا سوم دوره کارشناسی‌اند. ولی خیلی از کسانی که به تاریخ فلسفه علاقه دارند در رشته‌هایی درس می‌خوانند که لزوماً فلسفی نیستند. به همین خاطر من هم فرض نکرده‌ام که مخاطبانم با اصطلاحات یا روش‌های فلسفی معاصر آشنایی دارند. همچنین، در کتاب‌شناسی، جزه‌ن اصلی اندیشمندان هر دوره، کتابی که انگلیسی نباشد، نیآورده‌ام. هم اینکه سعی کردم نامفهوم حرف نزنم و به قدر کفایت واضح بنویسم تا کسانی را هم که تاریخ فلسفه را نه خاطر برنامه درسی بلکه به خاطر سرگرمی و روشن شدن ذهن خود می‌خوانند، حساب کند.

این کار برای من آسان‌تر است، چون مجبور بوده‌ام موضوعات تاریخی را مثل یک مبتدی بنویسم تا یک متخصص در عصر ما که مطالعه پژوهشی آثار فلاسفه گذشته به نحو تصاعدی افزایش داده، مانع دست دوم بسیار زیادی در سال‌های اخیر درباره فلاسفه‌ای که در جلد حاضر آورده‌ام، منتشر شده است که هر چه بخوانیم، جز کسر کوچکی از آن کتاب‌ها را نخوانده‌ایم. من خودم در بحث پژوهشی درباره برخی از فلاسفه آغاز دوران جدید، مخصوصاً کانت سه‌م دارم؛ و تک‌رساله‌هایی هم درباره برخی از موضوعاتی که در بخش موضوعی آمده‌اند، مثل فلسفه ذهن و فلسفه دین منتشر کرده‌ام. اما در گردآوری کتاب‌شناسی جلد حاضر، من انستم مطالبی که نخوانده‌ام چقدر بیشتر از چیزهایی هستند که آشنایی دارم.

هر مولفی که بخواهد یک نفره تمام تاریخ فلسفه را بنویسد، همان‌طور که من هم که در خصوص جزئیات، در مقایسه با پژوهشگرانی که حوزه تخصص‌شان فقط یک فیلسوف است، چه ضعف عظیمی دارد. در عوض، تاریخ فلسفه‌ای که با یک قلم نوشته شده باشد بر ویژگی‌هایی از تاریخ فلسفه انگشت می‌گذارد که در تاریخ فلسفه‌هایی که گروه متخصصان می‌نویسند، کمتر دیده می‌شود. درست مثل عکس هوایی که جزئیاتی از منظره را نشان می‌دهد که در عکس‌های زمینی دیده نمی‌شوند. کسی که با پیش‌زمینه فلسفه باستان و قرون وسطی سراغ دوران اولیه فلسفه

جدید می‌آید، می‌بیند که بارزترین ویژگی این دوره، غیاب ارسطو از عرصه فلسفه است. البته در دوره‌ای که در این جلد بررسی می‌کنیم، مطالعه ارسطو در موسسات دانشگاهی ادامه یافت و از زمان تأسیس دانشگاه آکسفورد سابقه ندارد که آنجا ارسطو تدریس نشده باشد. ولی ویژگی بارز دیگر این دوره که آن را از قرن بیستم و قرون وسطی جدا می‌کند، این است که در این دوران فلسفه، بیرون از دانشگاه‌ها با شور و هیجان دنبال می‌شد. از بین فلاسفه بزرگ قرن هفدهم و هجدهم، قبل از ولف و کانت کسی سمت استادی فلسفه نداشت.

اما برسیم به نتایج خوب و بد پشت کردن فلسفه به ارسطو. از آنجا که فلسفه به کسی عام کلمه، چنانکه در بیشتر دوران مذکور فهمیده می‌شد، شامل علوم طبیعی تحت عنوان «فلسفه طبیعی» بود، برداشتن سایه سنگین ارسطو از سر آن فایده زیادی داشت. فیزیک ارسطو تا حد نوמידکننده‌ای پر غلط بود و همان اوایل قرن سیزدهم این نکته به اثبات رسید. بعد از آنکه در قرون وسطی به فیزیک ارسطو می‌گذاشتند، مانع بزرگی بر سر راه معرفت علمی بود. ولی فلسفه به معنای اخص - که امروزه به عنوان رشته مجزایی در دانشگاه‌ها تدریس می‌شود - همان قدر که از رها کردن ارسطو سود دید، زیان هم کرد.

دوره‌ای که در جلد حاضر بررسی می‌کنیم، دوران حکومت دو غول فلسفه یعنی دکارت و کانت است که یکی بر اوایل و دیگری بر اواخر دوره حاکم بود. دکارت پرچمدار شورش علیه ارسطو بود. در مابعدالطبیعه ما بهیم قوه و فعل را رد کرد و در علم النفس، آگاهی را جانشین عقلانیت به عنوان مشخصه روان کرد. هابز و لاک در واکنش به عقل‌گرایی دکارتی، مکتب تجربه‌گرای انکلیبی را بنا کردند ولی پیش‌فرض‌های مشترک آن‌ها با دکارت مهم‌تر از مسائلی است که آن‌ها را از هم جدا می‌کند. در بحث فلسفی از فاهمه انسان، نبوغ کانت نقش متفاوت عقل و حس را با هم پیوند داد که تجربه‌گرایان و عقل‌گرایان آن‌ها را از هم جدا کرده و تحریف کرده بودند.

نشان دو گانه‌انگاری دکارتی، جدایی ذهن از ماده بود که مثل جدا بودن آگاهی از مکانیسم ساعت‌وار بدن تصور می‌شد. شکافی که این دو گانه‌انگاری ایجاد کرد